

Mathilde Fasting og Jan Erik Grindheim

15. januar 2024

Les mer om EU: https://civita.no/?s&_tags=europa.

Hva er EU?

Den europeiske union (EU) er et tett og forpliktende internasjonalt samarbeid mellom 27 europeiske land.

Samarbeidet begynte mellom seks land på 1950-tallet, og hadde sitt utgangspunkt i slagordet «Aldri mer krig!»

Målet var å gjøre disse landene avhengig av hverandre gjennom et felles marked på tvers av landegrensene.

Norge er med i Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet (EØS), men er ikke medlem av EU.

EØS-avtalen ble iverksatt i 1994, samme året som et flertall av norske velgere stemte mot fullt medlemskap.

EU-landene er Norges desidert største handelspartner og Norge har totalt rundt 50 traktatavtaler med EU.

Hva gjør EU?

Kjernen i EU-samarbeidet er Det indre marked. Her deltar også Norge, Island og Liechtenstein gjennom EØS-avtalen, mens Storbritannia og Sveits har egne avtaler med EU.

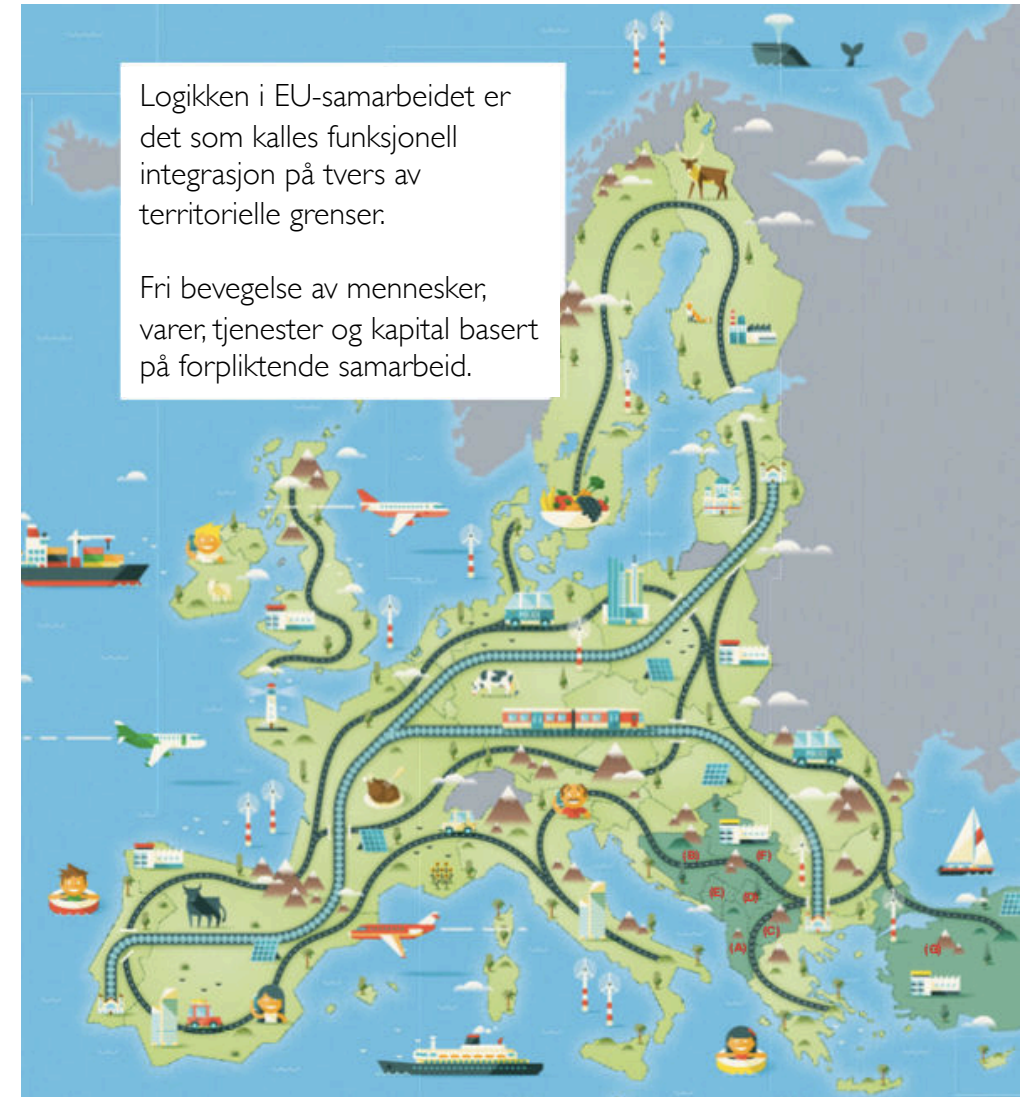
Til sammen utgjør disse 32 landene et marked med rundt 500 millioner innbyggere og et samlet BNP på rundt 200 billioner kroner. Bare USAs økonomi er større.

Det indre marked og EØS-avtalen er basert på det som kalles EUs fire friheter: fri bevegelse av mennesker, varer, tjenester og kapital over medlemsstatens grenser.

I tillegg samarbeider EU-landene om en felles handels- og tollpolitikk, bistandspolitikk, justis- og innenrikspolitikk, utenriks- og sikkerhetspolitikk og felles fiskeri- og landbrukspolitikk, men her deltar ikke Norge.

Lær mer om alt det EU gjør:

<https://www.consilium.europa.eu/en/infographics/?Page=1>.

Hvordan styres EU?

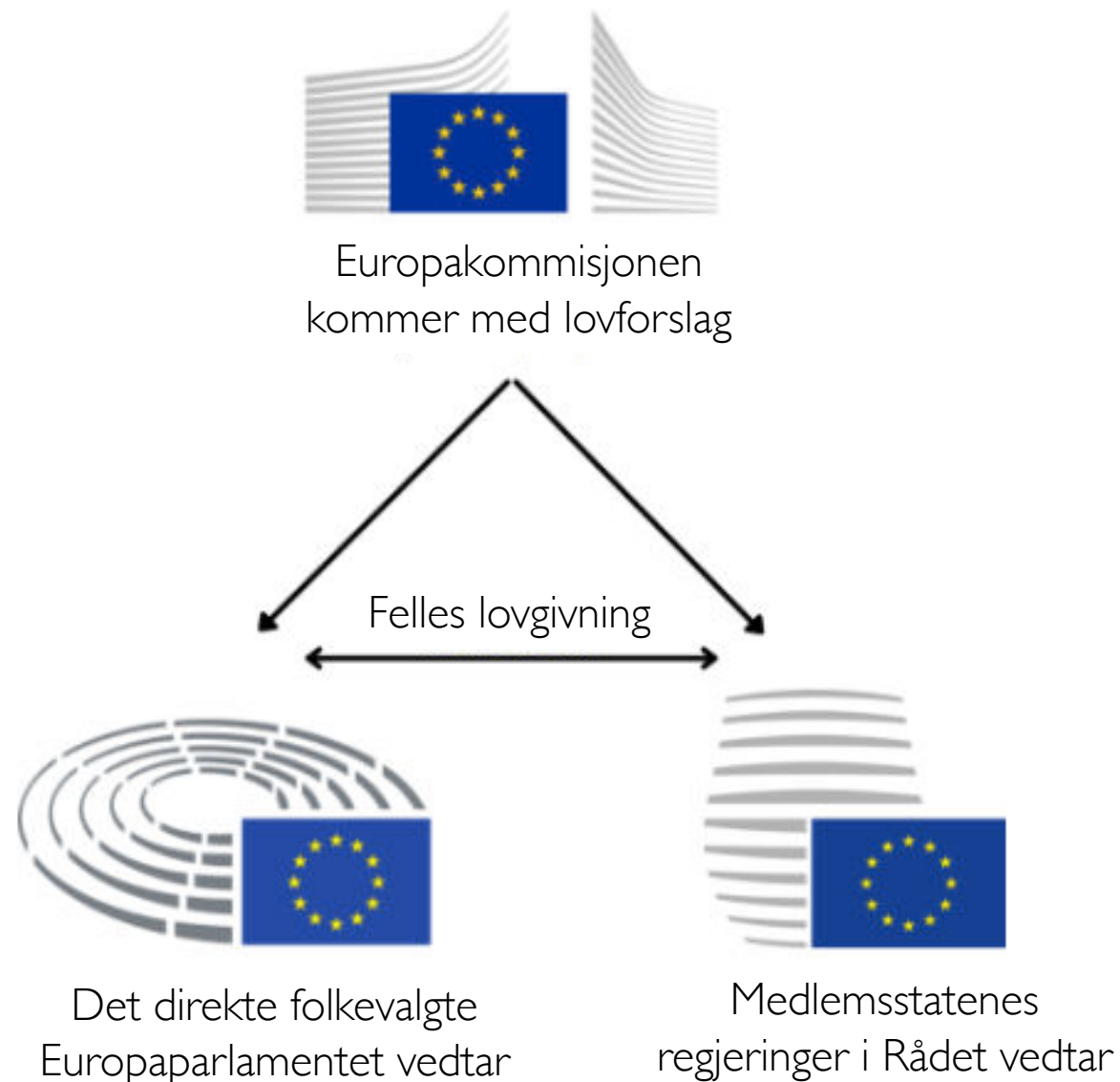
Måten det politiske samarbeidet er organisert på i EU ligner mer på hvordan dette fungerer i føderale stater som Tyskland og USA enn i internasjonale organisasjoner.

Utgangspunktet for EU-samarbeidet er som i andre internasjonale organisasjoner et mellomstatlig traktatgrunnlag som bare kan endres med enstemmighet.

Men i EU er det også utviklet et politisk samarbeid på tvers av landegrensene innenfor en rekke områder hvor hver av medlemsstatene har måttet avgi nasjonal suverenitet.

Her utformes politikken av EU-landenes felles institusjoner: Europakommisjonen, Europaparlamentet og Rådet for Den europeiske union, som alle har overstatlig autoritet.

Europakommisjonens 27 medlemmer er utpekt av medlemsstatene og skal godkjennes av Europaparlamentet, med de står ikke parlamentarisk ansvarlig overfor dette.

Hvordan samarbeider Norge med EU?

Forskjellen på EØS-avtalen og det vi kan kalle tradisjonelle handelsavtaler, er at den ikke bare regulerer hvordan vi handler med varer og tjenester på tvers av landegrensene, i Europa men også hvordan varer og tjenester produseres og konsumeres innad i de enkelte landene.

Dette fører til at EØS-avtalen omfatter et forpliktende samarbeid om miljøvern, utdanning, forskning og teknologisk utvikling, informasjons-tjenester, likestilling, statistikk, små og mellomstore bedrifter, kultur- og mediespørsmål, turisme, sivil beredskap, helse og forbrukerspørsmål og arbeidslivs- og sosiale spørsmål.

I tillegg er Norge med i det omfattende Schengen-samarbeidet om passfrihet og felles ytre grenser samt en rekke andre av EUs politikkområder, for eksempel Dublin-avtalen om en felles asylpolitikk.

